

ZPRÁVA O REALIZACI

HUMANITÁRNÍ POMOCI OBĚTEM ZEMĚTŘESENÍ A CUNAMI

V INDONÉSII

PROJEKT: NEJSTE SAMI

PŘÍKAZCE: Český červený kříž

PŘÍKAZNÍK: Josef Formánek

SPOLUPRACOVNÍK PŘÍKAZNÍKA: Martin Točík

INICIÁTOR PROJEKTU: Ing.Jiří Hruška

PROSTŘEDKY NA REALIZACI: 686.400,-Kč

ZDROJ FINANČÍ: vybrán na aukci děl šedesátišesti předních českých výtvarníků (Anderle, Born, Srncová, Slíva, Saudek, Zábranský ad.), organizovanou Ikaros galerií Antik pod vedením Ing. Jířího Hrušky.

FÁZE HUMANITÁRNÍ POMOCI:

I.) Průzkumná cesta podniknutá Martinem Točíkem

Termín: 20.5.-21.06.05

Záměr: potřeba zorientovat se v dané situaci, rozhodnout a navrhnout konkrétní způsob pomoci

Zdůvodnění: aby humanitární cesta měla co největší efekt, je třeba znát dopředu stav věcí na místě. Přesto může dojít k nečekaným změnám situace. Ve srovnání s jinými humanitárními akcemi jsme měli k dispozici poměrně omezené finanční prostředky, takže každou částku bylo nutné zvážit.

II.) Realizační cesta podniknutá Martinem Točíkem a Josefem Formánkem

Termín: 28/9/05-18/11/05

Záměr: Pomoc obnovit život po cunami v Aceh, který byl před rokem zcela zničen prosincovou cunami (z jednotlivých domů zbyla jen dlažba podlah a ulice poznáte jen podle obrubníků). Též pomoci na Siberutu, kam se příkazník měl vrátit po delší době (předtím tam strávil celkem pět měsíců a naučil se mentawajsky). Oba vyslanci Červeného kříže na motorkách, kánoích i pěšky pralesem dostali pomoc do míst, na nichž potkali neuvěřitelné lidské osudy poznamenané přírodní katastrofou. Během cesty zažili zemětřesení, jeden z nich onemocněl horečkou dengue, která může být smrtelná. Šamani na Siberutu mu opláceli pomoc tím, že vyháněli zlého ducha z jeho těla.

Zdůvodnění: Škoda na Siberutu nebyla tak velká, jak jsme se původně domnívali. Rozhodli jsme se proto investovat většinu peněz tam, kde to bylo nejvíce třeba, tedy v Aceh. Přesto jsme symbolickou částku věnovali i Siberutu, protože peníze byly vybrány na aukci hlavně jeho jménem.

1.10.2005 – setkání humanitárních pracovníků proběhlo v Medanu (severovýchodní Sumatra)

(Martin Točík předtím ještě týden mapoval situaci na Siberutu a domlouval přesné objemy pomoci realizace a datумы).

Z deníku příkazníka: „*Let z Medanu do Aceh ukázal pobřeží svléknuté do naha. Ulice, které vypadají stejně jako celá čtvrť vyhlazená dvacetiosmimetrovou vlnou roviny. Z letadla je dobře vidět přízrak smrti. Smetené životy a osudy. Vypadá to, že se tu od katastrofy mimo pár humanitárních baráček a vyprahlé trávy na ruinách nic nezměnilo. Přijíždíme včas. Mám z toho strach. Zvládneme to?*“

2-3.10.2005 – první dny v Banda Aceh (sever Sumatry)

Příkazník se svým spolupracovníkem porovnávají zjištění z první průzkumné cesty s aktuální situací a připravují program humanitární pomoci. Scházejí se s místními lidmi i pracovníky jiných humanitárních misí a objíždějí postižené oblasti a vytipovávají vhodné lokality pro pomoc.

4.10.2005 – začátek distribuce pomoci

5.10.2005 – oba vyslance Červeného kříže zasáhlo zemětřesení

Zemětřesení o síle 6,5 Richterovy stupnice je zastihlo v hotelu Wisma Lampriek Strach z toho, že by se mohlo opakovat a začínající postní měsíc Ramadán jim komplikuje práci.

Z deníku příkazníka: "...ležel jsem na posteli a najednou jakoby narazilo nákladní auto do zdi, utíkal jsem z hotelu jen ve slipech, křičel jsem na kolegu, ať taky vypadne. Houpala se zem jak paluba lodi ve vlnách a mě bušilo srdce jak blázen. Jinak je to tady i po roce víc než přesilovka, pořád to tu vypadá, jako když tu vybuchla atomovka, třetina města zmizela, ta obrovská vlna ho zametla, jakoby neexistovalo...Zůstaly je obruby chodníku, pár centimetrů vysoké základy. Všechno tady má úplně jiné dimenze, víš, jednu tou nekonečnou skládkou, vyvrácené stromy, cihly, bordel, občas někde zapomenutá bota – chtělo by se ti brečet i po takový době a najednou vidím pár stanů, ohně. Asi nějakí zoufalci co přežili, jedni z desítek tisíc. Ale oni se usmívají, nejsou podmračení, smutní, i když tu okolní spoušť mají pořád na očích. A tehdy mě došlo, že jim nic jiného nezůstalo-úsměv a víra, radost z ryby, co si tam pekli na ohničku. To je TA PECKA-NÁM NEZBÝVÁ NIC JINÉHO NEŽ BÝT ŠTASTNÝ NEBO NEŠTASTNÝ. TAK TO JÁ CHCI BÝT ŠTASTNÝ. HLÁSÍM SE DO KLUBU..."

Z deníku příkazníka: "...dnes začal Ramadán a až mě překvapilo, jak přísněj. I v hotelu nám zakázali kouřit. Před pokojem a na ulici nepřichází v úvahu, aby člověk pil, jedl a kouřil. Večer je zas otevřená jen polovina restaurací a skoro žádné obchody, tak aspoň zhubnu. Je to tedy jedna z mojich nejdívnějších cest. Do toho ten pocit z těch troskek okolo...Za těch devět měsíců od cunam se tady toho moc nezměnilo. Všude trosky, vyvrácené stromy, palmy, zmet bordelů, lidí ve stanech a v uprchlických táborech. Tak třetina města zmizela. Je vidět jenom pláne, tak jak to ukazovali agentury, když se to stalo. Když jsme jeli s Murtalou – našim spolupracovníkem, tak nám jen ukazoval: tady tisíc, tady je zase hromadně pochováno dva tisíce lidí. Taxikář co nás vezl a přišel díky cunami o všechno, nám zase říkal, že ho ta vlna odnesla pět kilometrů do vnitrozemí. Tak se těmhle lidem snažíme pomáhat. Dneska jsme schválili vybavení do kuchyně pro celou vesnici či spíš tábor a kompletní vybavení pro celou mateřskou školku zase na jiném místě. Ty velké humanitární organizace totiž často měli zatím úsilí, peníze a energii jen na ty velké projekty – jako domy, hygiena, jídlo a na ty menší – nadstavbové jim už nezbylo tolik sil. Takže jsme přišli akorát včas, kdy se přemýšlí právě i o tom, že si nemají kde hrát děti, či co budou dělat ty lidi v táborech-rekvalifikace, atd. Myslím, že ta naše práce tady má smysl, i když bych ji příště ponechal povolanejším. Moje práce je psát knihy..."

6.10-21.10.2005

Ve spolupráci s indonéským spolupracovníkem Murtalou proběhlo jednání obou českých vyslanců s postiženými lidmi ve vytipovaných oblastech ve městě Banda Aceh a vesnici Kajhu. Každý večer se koná porada o nejlepším řešení daného problému, příprava smluv a archivace účtů. Přes den se mimo jednání realizují nákupy, účetní evidence, zajišťuje se doprava, předává se pomoc a podepisují se smlouvy s příjemci pomoci.

Z deníku příkazníka: „...rozdáváme osobní i jiné dary. Většinou to jsou dary celému utečeneckému táboru najednou-třeba kolektivní nádobí, talíře, obrovské kotle pro celou vesnici, i pro různé slavnosti, sportovní náčiní, potraviny, pletivo, počítač, veřejné osvětlení – a to se předá jménem českých umělců najednou, stejně jako ty knížky pro školu nebo prolézačky a vybavení pro mateřskou školu. Nebo jsme najednou předávali čtyřiceti ženám, obětem cunami (přišly o majetek, o rodiny, či dokonce obojí), v tréninkovém rekvalifikačním centru, vybavení pro jejich minipodnikání, které jim má pomoci postavit se znovu na nohy...“

Je realizována tato pomoc:

- **Kompletní vybavení mateřské školky (nábytek, hračky, knihy a hudební nástroje pro čtyřicet dětí), včetně srovnání okolního terénu, postavení plotu a nákupu prolézaček, kolotočů a houpaček.**
- **Čtyřiceti ženám, kterým cunami vzala rodinu i zaměstnání, bylo darováno kompletní vybavení kuchyňského náčiní pro pouliční prodej občerstvení a sladkostí.**
- **Částečné vybavení druhé školky prolézačkami a nábytkem**
- **Věnování knih střední škole v Banda Aceh**
- **Věnování knih základní škole v Kajhu**
- **Pouliční osvětlení a počítač pro uprchlický tábor Labuy**
- **Ozvučení a vybavení uměleckého centra v Banda Aceh**
- **Ženy, které přežily cunami dostaly 8x šicí stroj, stroj na vyšívání 2x, stroj na obrubování 1x**
- **Muži z uprchlického tábora dostali 2x pouliční stánek, náradí a vrtačky**
- **Kolo a školní potřeby 2x pro sirotky**
- **Vybavení komunitní kuchyně a jídelny pro uprchlický tábor Klieng Cot Aron.**
- **Prolézačky pro základní školu v Klieng Cot Aron**
- **Celkem investováno cca. 195 milionů Rupii (přesný údaj viz. vyúčtování Martinem Točíkem)**

Z deníku příkazníka: "...když si odmyslím moji bezmocnost, že nemůžu pomoci všem, tak předávání daru konkrétním lidem je hodně hezký. Třeba včera jsem byl předávat humanitární pomoc v jednom stanovém táboře pro uprchlíky před cunami a už příjezd ve mně vzbudil dost zvláštní pocity. Ty lidi na nás už čekali před branami tábora a když nás uviděli, začali šťastně mávat a v očích měli něco mezi úžasem, vděčností, překvapením do poslední chvíle – jestli je to opravdu skutečnost. To se nedá popsat ani nafilmovat. Jeden chlapík co v cunami ztratil všechno, hlavně včetně rodiny, chodil s otevřenou pusou okolo starého pojízdného stánku, který jsme sehnali z druhé ruky a nevěřicně se ho opatrně dotýkal rukama, jakoby byl úplně nový. Měl v něm od nás i dost zboží na prodej, nějaké pití, cigára, křupky. Asi se mu tím vrátil i kus minulého života, neboť před cunami měl podobný, možná proto se tak nepřítomně usmíval, když ho obcházel. Lidi mu klepali uznale na rameno, jako vidíš to-Bůh existuje. Člověk by se usmál, ale víme my vůbec něco o božskejch plánech a cestách?

Paní co před tou tragédií měla obrubovací šicí stroj, nic neříkala, když jsme jí ho přivezli, jen se mě dlouho dívala bez uhnutí do očí. Musel jsem se otočit. Navíc to nebyla moje zásluha., ale těch 66 českých výtvarníků a pana Hrušky. Já jsem byl jenom pošťák, i když dobrejch zpráv. Byli viditelně nevěřicně dojatí, děkovali, třásli mi rukou. Měl jsem co dělat, abych na sobě nedal znát, jak jsem rozklepaný, jen jsem se snažil usmívat a pořád jsem opakoval: "Bantuan dari republik Ceko-Pomoc z české republiky". Někdo ze sebehnuvšího se davu vykřikl: „Poborský, Nedvěd, Baroš!“ Šťastně jsem přikývl, jakože ano – je to ta zem, kde se roděj tak skvělý fotbalisti a prima lidi, co svoji pomoc posílaj na druhaj konec světa. Jenže pak se mě dotýkala spousta rukou: "Mister, please, help me" a já už jim všem pomoc slíbit nemohl... Večer jsem ještě předával s Martinem pomoc dvěma sestrám a jednomu klukovi, úplnějm sirotkům. Bylo to jako o vánocích, vybalovali se dárky-všichni se překvapením nezmohli na nic jiného než říct úžasle děkuju. Ani se jim nedivím. Přesto všechno, ty dobrý pocity, jsem musel přemejšlet i o těch, co nic nedostali. Je to těžké. Být anděl není vůbec lehký. "

...nezapomenu na nepohnutý obličej muže, který mě pozval dál do čerstvě postaveného baráčku z palmového listí. (to je tady nejlevnější stavební materiál), prázdná místnost, jen pár hadrů, bot, pár much, které kroužily nad seschlou rýží na talíři, pryčna jak pro vězně osudu... Jenže jinak ho nazvat nedokážu, když mě ukazoval fotografie své sestry, kamarádů, své ženy a svých tří synů. Pokaždé než nalistoval další, u každé fotografie se zastavil a bez pohnutí tváře řekl: „HABIS“-to je v indonéštině několikavýznamové slovo: skončeno, zavřeno, něco už není, co netrvá, prošlo, zmizelo. Brečel jsme jen já a on se mě, jakoby se na něco ptal, díval bez pohnutí do tváře. Tiskl jsem mu ruku, to bylo to jediné, co jsem mu mohl dát-říkal, že nic nepotřebuje, že dům i co jíst,má.

...opatrně řekla, že by chtěla pojízdněj stánek za milión Rupíí, což je na naše asi dva a půl tisíce korun. Řekl jsem, že uvidím, co by s tím šlo dělat. A vy jste kdo, řekla a vzápětí dodala: Anděl? Oba jsme andělé z České republiky, ukázal jsem i na Martina. To jsou věci, zakroutila hlavou. A celou dobu než jsme odjeli se na nás zamyšleně dívala. Bylo krásné, že jsem tam měl tu moc splnit některá přání, změnit životy. Tehdy jsem poprvé byl vděčnej panu Hruškovi, že jsem tady. Škoda, že takovou moc nemám i v Čechách...

Pak jsme se ještě rozhodli koupit jednomu patnáctiletýmu sirotkovi kolo, kalkulačku, stůl, anglický slovník a zaplatit školné na celý rok. JE TAK PŘÍJEMNÝ – AŽ BYCH ŘEKL NÁVYKOVÝ, BEJT ANDĚLEM.

...už se mi to ale zlepšilo, jen mám rýmu, už ne ten kašel, co mě trhal plíce. Martinovi taky zabral santax, už nezvrací a nemá takovou horečku.

...poslední dny tady s Martinem finišujuj a jsme z toho už oba dva unavený. Jinak ho musím pochválit, že i když je tak trochu studenej čumák a váhovej střelec, tak tady fakt maká, má taky starost, jak to vše dopadne, jestli se nám podaří vše v pořádku stihnout.

...to je dar té cesty-dělat anděla, někomu pomáhat, přemýšlet o životě, snad se i trochu zase o něco posunout, změnit se možná k lepšímu. Asi mě ta cesta něco nehmatatelného dala a snad mě i nabila novou chutí psát, i když tady jsem tak často unavený, že stíhám jen v noci něco načmárat do deníku.

22.10. – odlet z Banda Aceh do Medanu

23.10.-odlet z Medanu do Padangu

24.10.-26.10. – nákup pomoci pro Siberut

27.10. – cesta na Siberut

28.10.-30.10. – přívoz materiálu pro stavbu vodovodu do Muara Saiby. Martin Točík onemocní, má vysoké horečky. Není tam lékař, léčí ho šamani. Odvoz Martina kánoí do Muara Siberut, a pak nákladní lodí do padangské nemocnice.

1.11. – odjezd příkazníka zpět na Siberut, spolupraovník zůstal v nemocnici

2.11.-12.11.- realizace pomoci Josefem Formánkem na Siberutu, jmenovitě komunitám v osadách Butui, Madobak a správním městečku Muara Siberut. Na konci cesty příkazníka šaman vykoná obřad pro dobro všech lidí v Čechách

Je realizována tato pomoc:

- do Muara Saiby dopraven materiál na stavbu vodovodu a ve spolupráci se zástupcem náčelníka ve vesnici domluven postup prací a kontrola již vykonaných prací.
- zařízení a knihy pro školu v Muara Saiby.
- komunita v Butui, Madobak, poskytnuta rozvojová pomoc (moskytiéry, léky, potraviny, rybářské potřeby, míče, mačety, nože,atd.)
- řezačka na ságo, kterou budou v Butui využívat čtyři rodiny

Celkem investováno cca. 34 miliónů Rupii, přesný údaj viz. vyúčtování Martina Točíka

13.11.-odjezd příkazníka do Padangu

15.11.-odlet příkazníka do Kuala Lumpur

17.11.-odlet příkazníka do Vídně

18.11.-odlet příkazníka do Prahy

19.12. návrat Martina Točíka do Čech

Z deníku příkazníka: „...*byl to asi nejhezčí odjezd ze Siberutu, co jsem zažil, ale už předtím v pralese obětovali slepici a prosili duchy o pokoj pro mou duši, mou rodinu a pro celou m ou zem a můj kmen Ček, který jim pomohl. Šaman se za nás modlil, ať se nám vyhýbají nemoci a máme všeho dostatek.*“

STRUKTURA POUŽITÍ FINANČNÍCH PROSTŘEDKU

(celkem k dispozici 274 miliónů Rupíí)

- I.) Aceh – 195 milónů Rupíí**
- II.) Siberut – 34 miliónů Rupíí**
- III.) Potřebné a užitečné náklady na realizaci mise včetně režie, dopravy a ubytování příkazníka a jeho spolupracovníka – 40 miliónů Rupíí.**
- IV.) zbylá částka, která nebyla proinvestována kvůli nemoci Martina Točíka, bude vrácena Českému červenému kříži – 5 miliónů Rupíí.**

Z dopisu příkazníka Martinu Točíkovi: *“Ještě jednou bych Ti chtěl poděkovat za spolupráci, byla perfektní, nikdy dopředu bych neřekl, jaký budeš příjemný parťák. Byl jsi pedantní na účty, smlouvy, přinášel jsi do diskuze jiný pohled, ale vždy jsme se nakonec shodli, takže za sebe můžu říct, že v daném čase a s prostředky, které jsme měli k dispozici, bysme to znovu asi líp neudělali. A to nemluvím o Tvém stresu z neustálého tlumočení, našem nejdení a nepítí během Ramadánu. Bylo to s Tebou prima, dokonce se mi na Siberutu po Tobě stýskalo a bál jsem se, jak to s Tebou v nemocnici vypadá. A tak Ti ještě jednou, naposledy za sebe, Pepu Formánka a snad mnůžu i za Červený kříž – DĚKUJU, i když si za to nic nekoupíš.*“

Tato zpráva byla předána Českému červenému kříži, k rukám ředitele JUDr.Jiřího Procházky a zároveň byla poskytnuta iniciátorovi projektu, Ing. Jiřímu Hruškovi v Praze dne 11.01.06.

Josef Formánek
příkazník